SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 612/2021-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudcu Ivana Fiačana a sudkyne Jany Laššákovej prerokoval oznámenie sudcu I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Miloša Maďara o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1942/2021 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Miloš Maďar **j e v y l ú č e n ý** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1942/2021.

2. Toto uznesenie **n a d o b ú d a** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sudca I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Miloš Maďar svojím listom z 24. novembra 2021 predsedovi ústavného súdu oznámil, že bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť [redacted] (ďalej len „sťažovateľ“). Ústavná sťažnosť sťažovateľa vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1942/2021 bola v súlade s Rozvrhom práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelená sudcovi ústavného súdu Milošovi Maďarovi ako sudcovi spravodajcovi. Na konanie vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa je v súlade s § 47 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) príslušný prvý senát ústavného súdu v zložení Rastislav Kaššák (predseda senátu), sudkyňa Jana Baricová a sudca Miloš Maďar.

2. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľ namieta rozhodovanie všeobecných súdov súvisiace s preskúmavaním rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, č. 100770391/2018

zo 16. apríla 2018, ktorým potvrdilo rozhodnutie Daňového úradu Žilina, pobočky Martin č. 102205021/2017 z 18. októbra 2017, ktorým tento určil sťažovateľovi rozdiel v sume nadmerného odpočtu na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie marec 2016 vo výške 74 989,20 eur.

3. Sudca ústavného súdu Miloš Maďar podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde listom z 24. novembra 2021 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil existenciu dôvodov svojho možného vylúčenia z konania a rozhodovania v predmetnej veci. Tieto dôvody spočívajú v skutočnosti, že advokátska kancelária MAĎAR & Partners, s. r. o., Banská Bystrica (ďalej len „advokátska kancelária"), ktorej bol sudca Miloš Maďar pred vymenovaním do funkcie sudcu ústavného súdu spoločníkom a konateľom, poskytovala právne služby podnikateľskému subjektu [redacted], na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo 4. novembra 2011. [redacted] (v tom čase manžel [redacted]) bol v uvedenom období zamestnancom podniku zodpovedným za výrobno-obchodný úsek a riadil dodávateľsko-odberateľské vzťahy, preto prichádzal do kontaktu s advokátskou kanceláriou, ako i sudcom Milošom Maďarom.

4. Po rozvode manželstva [redacted] bola uzatvorená zmluva o prevode podniku medzi [redacted] ako predávajúcou a [redacted] ako kupujúcim. Sťažovateľ následne uzatvoril s [redacted] dohodu o vymáhaní pohľadávok podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorou ju splnomocnil na vymáhanie pohľadávok v jej mene a na jeho účet. Advokátska kancelária následne poskytovala právne služby [redacted] vo veciach vymáhania pohľadávok z prevádzky podniku, teda vo veciach, v ktorých bol záujem [redacted] a sťažovateľa v zmysle uzatvorenej zmluvy o predaji podniku spoločný, a to až do roku 2017, t. j. aj počas obdobia, ktorého sa týkajú skutkové okolnosti veci prejednávanej ústavným súdom. Advokátska kancelária na požiadanie sťažovateľa po predaji podniku poskytovala právne služby v troch prípadoch aj priamo jeho osobe, a to v konaniach, ktoré súviseli s vymáhaním pohľadávok, ktoré nadobudol kúpou podniku od [redacted]

5. Sudca Miloš Maďar uviedol, že v negatívnej konotácii možno vidieť pochybnosti o jeho nestrannosti sudcu aj s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v súvislosti s riešením konfliktu medzi ním a jeho bývalou manželkou podal na Slovenskú advokátsku komoru sťažnosť na advokátsku kanceláriu, ktorá však bola v konaní č. k. 177/1211/2018 po prešetrení Revíznou komisiou v sťažnostnom konaní s poukazom na § 4 ods. 4 písm. b) Disciplinárneho poriadku Slovenskej advokátskej komory odložená, keďže sa nezistili dôvody na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania.

6. Sudca Miloš Maďar vyhlásil, že subjektívne sa vo vzťahu k predmetnej veci cíti nezaujatý, bez akéhokoľvek bremena (v pozitívnom aj negatívnom zmysle) vo vzťahu k slobode jeho rozhodovania, keďže išlo o štandardné zastupovanie klienta advokátskou kanceláriou.

II.

7. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania.

8. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESĽP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESĽP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

9. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

10. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

11. V súlade s § 51 ods. 2 prvou vetou zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

12. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát v zložení určenom v čl. II bode 3.2 písm. b), ak ide o sudcov prvého senátu.

13. Pokynom predsedu ústavného súdu z 2. decembra 2021 bola vec pridelená II. senátu ústavného súdu, ktorý ju v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Peter Molnár (predseda senátu a sudca spravodajca), sudca Ivan Fiačan a sudkyňa Jana Laššáková (ďalej len „námietkový senát“).

14. Z listu sudcu ústavného súdu Miloša Maďara z 24. novembra 2021 vyplýva, že jeho oznámenie je splnením povinnosti podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, či by vo vzťahu k objektívnemu testu nezaujatosti, teda vo vzťahu k vonkajšiemu pohľadu na túto otázku, mohli z hľadiska § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyvstať pochybnosti o jeho zaujatosti. Vo vzťahu k subjektívnej

nestrannosti (osobné presvedčenie sudcu v danej veci) sudca Miloš Maďar uvádza, že sa necíti byť vo veci zaujatý, keďže išlo o štandardné zastupovanie klienta advokátskou kanceláriou.

15. K vylúčeniu sudcu z prerokúvania a rozhodovania vo veci môže dôjsť aj pri zohľadnení sudcom akcentovanej tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESĽP iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“ (bez hnevu a snahy).

16. Podľa názoru námietkového senátu napriek tomu, že sa sudca Miloš Maďar subjektívne necíti byť vo veci zaujatý, z objektívneho hľadiska nemožno ignorovať, že existuje legitímny dôvod na obavy vo vzťahu k nestrannosti sudcu ústavného súdu vzhľadom na jeho vzťah k účastníkovi konania – sťažovateľovi. V posudzovanej veci je podľa názoru námietkového senátu relevantné, že poskytovanie právnych služieb advokátskou kanceláriou, ktorej spoločníkom bol v minulosti sudca Miloš Maďar, nebolo len jednorazové, resp. ojedinelé, ale vo vzťahu k [redacted] ako podnikateľskému subjektu, zamestnancom ktorého bol v tom čase i sťažovateľ, s ktorým sudca Miloš Maďar prichádzal bežne do kontaktu, a následne i samotnému sťažovateľovi ako fyzickej osobe – podnikateľovi išlo o dlhodobé a opakované právne zastupovanie i v období, ktorého sa týkajú skutkové okolnosti veci prejednávanej ústavným súdom.

17. K uvedenému pristupuje navyše skutočnosť, že v súvislosti s riešením konfliktu medzi sťažovateľom a jeho bývalou manželkou podal na Slovenskú advokátsku komoru sťažnosť na advokátsku kanceláriu. Napriek tomu, že po prešetrení v sťažnostnom konaní bola sťažnosť proti advokátskej kancelárii odložená, keďže sa nezistili dôvody na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, v súhrne okolností posudzovanej veci ju námietkový senát zohľadnil pri prijímaní svojho rozhodnutia.

18. Ústavný súd dospel k záveru, že už uvedené skutočnosti svojou závažnosťou a intenzitou zakladajú objektívnu pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu ústavného súdu so zreteľom na jeho pomer k účastníkovi konania – sťažovateľovi. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu